

**Otabek Shukurov
Bashorat Bahriiddinova**

**O'ZBEK TILINING
MA'NODOSH SO'ZLAR O'QUV
LUG'ATI**

Maktab o'quvchilari uchun

<p>Tursunali Jumayev To`ychi Valiyev</b></p> <p><b>QO`SHIB YOZILADIMI, AJRATIB&</p> <p>Maktab o'quvchilari uchun</p>	<p>Umida To'rayeva Ikrom Islomov</p> <p>O'ZBEK TILINING ZID MANOLI SO'ZLAR O'QUV LUG'ATI</p> <p>Maktab o'quvchilari uchun</p>
<p>Baxtiyor Mengliyev Mahbuba Xudoyberdiyeva</p> <p>O'ZBEK TILI IBORALARINING O'QUV IZOHLI LUG'ATI</p> <p>Maktab o'quvchilari uchun</p>	<p>Ikrom Islomov Otabek Shukurov</p> <p>O'ZBEK TILINING SO'ZLAR DARAJALANISHI O'QUV LUG'ATI</p> <p>Maktab o'quvchilari uchun</p>
<p>Otabek Shukurov Bashorat Bahriiddinova</p> <p>O'ZBEK TILINING MA'NODOSH SO'ZLAR O'QUV LUG'ATI</p> <p>Maktab o'quvchilari uchun</p>	<p>Baxtiyor Mengliyev Bashorat Bahriiddinova</p> <p>O'ZBEK TILINING SO'Z TARKIBI O'QUV LUG'ATI</p> <p>Maktab o'quvchilari uchun</p>

0'zbekiston Respublikasi oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi
Qarshi davlat universiteti
0'zbekiston Respublikasi xalq ta'limi vazirligi
Respublika Ta'lim markazi
Qashqadaryo viloyat pedagog xodimlarni qayta tayyorlash
va malakasini oshirish instituti

**Otabek Shukurov
Bashorat Bahriiddinova**

**O'ZBEK TILINING
MA'NODOSH SO'ZLAR O'QUV LUG'ATI**

(Maktab o'quvchilari uchun)

**Toshkent
2006**

Lug'at, avvalo, o'rta maktab o'quvchilari uchun mo'ljallangan. U, shuningdek, ona tili va adabiyot fani o'qituvchilari, filolog talabalar va qolaversa, o'zbek tili bilan qiziquvchi kehg o'quvchilar ommasi uchun ham foydadan xoli emas.

Mas'ul muharrir
Hamid Ne'matov
filologiya fanlari doktori, professor

Taqrizchilar
Tursunali Jumayev
filologiya fanlari nomzodi

Odil Begimov
filologiya fanlari nomzodi, dotsent

ALIFBO

A
B
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O

P
Q
R
S
T
U
V
X
Y

Z
O‘
G‘
SH
CH
NG

SO'ZBOSHI

Kuchli va ayovsiz raqobatga asoslangan bozor iqtisodiyoti tadbirkor, ijodiy taffakkur sohibi bo'lgan, har qanday qiyin vaziyatdan o'z aql-idroki bilan omon chiqa oladigan mustaqil fikrli, shu bilan birga, shuurida milliy ruhi mustahkam shaxsni tarbiyalashni talab qiladi.

Inson shaxsida ruh, tafakkur va til chambarchas bog'liqdir. Demak, ijodiy va mustaqil taffakkurli shaxs tarbiyasida ona tili va uning ta'limini tashkil etuvchi vositalarning roli beqiyos.

Ma'lumki, o'rta maktab ona tili ta'limining konseptual asoslarida uining zaruriy vositasi ikkita ekanligi ta'kidlanadi: darslik va lug'atlar. O'quvchilarning ijodiy tafakkurini va nutqini o'stirishning zaruriy omillaridan biri lug'atlar ustida ishlashdir. Lug'atlar o'quvchilarning ijodiy tafakkuri, mustaqil fikrlash darajasi, ijodiy fikr mahsulini og'zaki va yozma shakllarda ravon bayon etishga olib keladigan behad qimmatli va boy so'z zahirasini vujudga keltiradi. Bugungi kunda rivojlangan mamlakatlarda ta'limning har bir bo'g'ini uchun (bog'chadan tortib, universitetgacha) yuzlab lug'atlarning maxsus turlari yaratilgani, hatto rus maktablari uchun 30 ga yaqin o'quv lug'atlari mavjud bo'lgani holda o'zbek maktablari uchun bitta «Imlo lug'ati» bor, xolos. Maktablar uchun izohli lug'at, ma'nodosh so'zlar lug'ati, antonimlar lug'ati, darajalanish lug'ati, eskirgan so'zlar lug'ati, shevaga xos so'zlar lug'ati, iboralar lug'ati, so'zlarning birikuvchanlik lug'ati, uyadosh so'zlar lug'ati, shakldosh so'zlar lug'ati, so'z tarkibi lug'ati, talaffuzdosh so'zlar lug'ati, shuningdek, har bir fan bo'yicha alohida terminologik lug'atlar va qomuslar yaratish dolzarb vazifadir.

O'quvchilar uchun zarur lug'atlar yaratilmas ekan, ijodiy tafakkurni rivojlantirish mumkin emas, og'zaki va yozma nutqni o'stirish vositasi bo'lgan joriy darsliklar o'z vazifasini to'la bajara olmaydi. Bu o'rta ta'lim bo'g'ini uchun mavzuviy o'quv lug'atlarini yaratish tamoyillarini ishlab chiqish va tuzishni taqozo qiladi.

Qarshi davlat universiteti o'zbek tilshunosligi kafedrasi professor-o'qituvchilari Qashqadaryo viloyat pedagog xodimlarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish instituti bilan hamkorlikda maktablar uchun mavzuviy o'quv lug'atlarini ishlab chiqishdek sharafli vazifani o'z zimmalariga oldilar va buning natijasi o'laroq kelajagimiz faxri bo'lgan maktab o'quvchilari uchun shu tipdag'i o'quv lug'atlari turkumi yaratildi.

O'quv lug'atlari tajriba sifatida birinchi marta nashr qilinayotganligi uchun kitobxonlar muhokamasiga havola etiladi. Lug'atlar haqidagi fikrlaringizni mammuniyat bilan qabul qilamiz.

Manzil: Qarshi shahri Ko'chabog' ko'chasi, 17-uy. Qarshi davlat universiteti o'zbek tilshunosligi kafedrasi. Tel: (8-375) 25-77-63; 23-48-55). Faks: (8-375) 221-13-12. E-mail:kasu_info@edu.uz.

B.R.Mengliyev
filologiya fanlari doktori, professor

TUZUVCHILARDAN

Ushbu qo'llanma o'zbek tilining ma'nodosh so'zlar o'quv lug'ati bo'lib, unda so'zlar ma'nodoshligi alifbo tartibida nutqiy misollarsiz sinonimik qator holida berildi:

Adolat [a], odillik, adl [a]

Adolatli, odil [a]

Adolatsizlik, haqsizlik, bedodlik

Adovat [a], kek, xusumat [a].

Lug'atni yaratishda asosiy manba sifatida 1974-yilda nashr qilingan «O'zbek tili sinonimlarining izohli lug'ati» (A.Hojiyev) va «O'zbek tilining izohli lug'ati» (Ikki tomlik. -M.: Русский язык, 1981)ga tayanildi.

Ma'lumki, jamiyat hayoti bilan birgalikda til ham rivojlanar ekan, bugungi kunda yuz berayotgan ijtimoiy-siyosiy, ma'naviy-ma'rifiy o'zgarishlar yangi lug'at yaratish ehtiyojini yuzaga keltiryapti. «O'zbek tilining ma'nodosh so'zlar o'quv lug'ati»ni tuzishda «O'zbek tili sinonimlarining izohli lug'ati»ni yaratish uchun tayanilgan tamoyillarga asoslanildi. Biroq mazkur lug'at yuqorida tilga olingan «O'zbek tili sinonimlarining izohli lug'ati»dan quyidagi jihatlari bilan farqlanadi:

1. «O'zbek tili sinonimlarining izohli lug'ati» izohsiz sinonimik qator holida kengaytirildi.

2. Sinonimik qatordagi bosh so'z (dominanta) belgilandi va qora rangda ajratildi.

3. O'quvchilarning lug'at bilan ishslash samaradorligini oshirish maqsadida ma'nodosh so'zlarning o'z yoki o'zlashma qatlam ekanligi aniqlandi.

Birdan ortiq sinonimik qatorda bosh so'z bo'lgan sinonim alohida-alohida va rim raqami bilan berilgan.

Bugungi kunda tilga tizim sifatida qaralayotgan bir paytda tilshunoslikda lisoniy birliklarning ma'noviy munosabati, ularning o'zaro o'xhash va farqli xususiyati masalasi ko'pgina tilshunoslarni o'ziga qiziqtirib qo'ymoqda. O'tgan asrimizning 40-90-yillarigacha so'zlararo ma'noviy munosabatlar sinonimiya va antonimiya bilan chegaralanib qoldi. Sistem tahlil usuli asosida olib borilgan keyingi kuzatishlarda tilimizda ma'noviy munosabat rang-barang ekanligi oydinlashib, ularning graduonimiya, giponimiya, partonimiya, funksionimiya, ierarxonimiya kabi turlari ham farqlandi. Shunga muvofiq ma'nodosh so'zlar bilan darajalangan so'zlar qatorini farqlash ham o'quvchilar uchun bugungi kun talabidir.

Lug'aviy ma'nodoshlik sememasi tarkibidagi atash va vazifa semalari bir xil, ifoda semalari har xil bo'lgan, bir turdag'i narsa-buyum, belgi-xususiyat, harakat-holatni ifodalovchi leksemalararo munosabatdir. Darajalanish esa umumiyligi atash semalari bir xil, lekin ma'lum bir semaning turli darajasini ifodalovchi leksemalardir. Bundan tashqari, ma'nodoshlik va darajalanish orasidagi ikkinchi farq shundaki, ma'nodoshlik qatoridagi leksemalar o'zaro ifoda semalari bilan farqlansa, darajalanish qatorida bu shart bo'lmaydi. Tilshunosligimizda darajalangan so'zlarni maxsus o'rgangan olima Sh.Orifjonova graduonimlarda lug'aviy paradigma bir yetakchi (dominanta) atrofida birlashishini ta'kidlab, «darcha» va «darvoza» so'zlarining ma'nosisi «eshik» yetakchi so'ziga nisbatan ochilishini qayd etadi¹ va ularni darajalangan so'zlar qatoriga kiritadi.

¹ Orifjonova Sh. O'zbek tilida leksik graduonimiya: Filol. fan. nomz. diss. ... avtoresf. - T., 1996. 19-b.

Shunga ko'ra ma'nodosh sifatida qarab kelingan ko'pgina darajalangan so'zlar alohida munosabat tizimi sifatida qaralib, mazkur lug'atdan chetda qoldi.

Shartli qisqartmalar

a—arabcha
fr—fransuzcha
f-t—fors-tojikcha
grek—grekcha
hind—hindcha
ingl—englizcha
ital—italyancha
lat—latincha
mo'g'—mo'g'ilcha
nem—nemischa
r—ruscha
turk—turkcha

-A-

Abadiy [a], mangu [mo'g'], umrbod [a+f-t], toabad [f-t+a], ilalabad [a]

Abadiylashtirmoq, mangulashtirmoq

Abas [a], **foydasiz**, behuda [f-t]

Abdol [a], xudojo'y [f-t], **dindor** [a+f-t]

Abgor [f-t afgor], **nochor** [f-t], xarob [a]

Abjir, epchil, **chaqqon**

Abjaq bo'lmoq, **majaq bo'lmoq**, dabdala bo'lmoq

Ablah [a], **yaramas**, razil [a]

Ablahona, **ablahlarcha**

Ablaq [a], **chipor**, chavkar

Abonent [r<nem], **obunachi**

Abr [f-t], **bulut**

Abrishim [f-t], **ipak**

Abro' [f-t], **qosh**

Abro'kamon [f-t], **qayrilmaqosh**

Absolyut [r<lat], **mutlaq** [a]

Abstrakt [r], **mavhum** [a]

Abzal [f-t<afzor], **egar-jabduq**

Abzallamoq, **egarlarimoq**, egar-jabduq urmoq

Abzas [r<nem], **xatboshi**, satrboshi

Adabiyotchi, adabiyotshunos [a+f-t]

Adabsiz, tarbiyasiz, **axloqsiz**, beadab [f-t+a]

Adad [a], **son**, miqdor [a]

Adadsiz, son-sanoqsiz, hisobsiz, **behisob** [f-t+a], beedad [f-t+a], cheksiz

Adam [a], **yo'qlik**

Adashmoq, **yanglishmoq**

Adib [a], **yozuvchi**

Adil [a], to'g'ri, **tik**

Adip, mag'iz, parovuz

Adno [a], **past**, quyi

Adolat [a], odillik, adl [a]

Adolatli, odil [a]

Adolatsizlik, haqsizlik, bedodlik

Adovat [a], kek, xusumat [a]

Afandi [turk-usm<grek], **janob** [a]

Afif [a], **pokiza** [f-t], toza, iffatli

Aforizm [r<grek], **hikmatli so'z**

Afsonaviy [a+f-t], afsonavor [a+f-t], **fantastik** [r]

Afsun [a], jodu, **sehr** [a]

Afsungar [a+f-t], jodugar, **sehrgar** [a+f-t], afsunchi

Afsuslanmoq, pushaymon qilmoq, o'kinmoq

Aftidan, **chamasi**

Afv [a], kechirim, **uzr** [a]

Afzal [a], ortiq, ustun, yuqori, a'lo [a]

Afzallik, ortiqlik, ustunlik, maziyat [a]

Afg'on [a], faryod [f-t], **fig'on** [a], nola [f-t]

Agent [r<lat], **ayg'oqchi**, josus [a], shpion [r<nem]

Agressiv [r], tajovuzkorlik, bosqinchilik

Agressiya [r<lat], tajovuzkorlik, tajovuz [a], bosqinchilik

Agressor [r], bosqinchi, tajovuzkor [a+f-t]

Agar [f-t], mabodo [f-t], basharti [f-t+a], bordiyu, magar [f-t]

Ahd [a], qaror [a], va'da [a], lafz [a]

Ahslashmoq, **va'dalashmoq**, so'z berishmoq

Ahdnama [a+f-t], **bitim**, shartnama [a+f-t], pakt [r<lat]

Ahmoq [a], tentak, telba, go'sxo'r [f+t], laqma

Ahvol [a], holat [a], hol [a], vaziyat [a], sharoit [a], ahvolot [a]

Ahamiyat [a], e'tibor [a], muhimlik, hamiyat [a]

Ahamiyatli, e'tiborli, **muhim** [a], hamiyatli

Ahamiyatsiz, e'tiborsiz

Ajablanmoq, taajjublanmoq, hayron bo'lmoq, **hayratlanmoq**

Ajablanarli, taajjub [a], taajjublanarli

Ajam [a], forslar, eronlar (g'ayriarablar)

Ajdargul [f-t], **itog'iz**

Ajdarnafs [a+f-t], **yebto'ymas**, mechkay, ochofat

Ajdod [a], **ota-bobolar**

Ajib [a], ajab [a], **qiziq**, ajoyib [a], g'alati [a+f-t], ajablanarli

Aji-buji, pala-partish, **egri-bugri**

Ajin, tirish, burish(iq)

Ajina [a], **jin** [a]

Ajiva [a], **masxara** [a]

Ajnabiy [a], **xorijiy** [a]

Ajralmoq, ayrilmoq,yorilmoq, bo'linmoq, parchalanmoq

Ajratmoq I, **ayirmoq**

Ajratmoq II, ayirmoq, farqlamoq, farq qilmoq

Ajz [a], **ojizlik**, zaiflik

Aka, og'a

Akashak bo'lmoq, **tortishib qolmoq**

Akbar [a], buyuk, **ulug'**, azim [a]

Akildoq, **vaysaqi**

Aks [a], teskari, qarshi, qarama-qarshi, **zid** [a], chappa

Aksirmoq, aksa urmoq, chuchkirmoq

Aksiya [r<fr], qimmatbaho qog'oz

Aksiyador, aksioner [r], aksiyachi

Aksar [a], ko'p, **aksariyat** [a]

Aktiv [r], **faol** [a]

Aktivlashmoq, **faollashmoq**

Aktual [r], **dolzarb**, hayotiy [a]

Aktyor [r], artist [r<fr]

Akula [r], nahang [f-t]

Alaf [a], o't

Alahlamoq, **alaxsiramoq**

Alalxusus [a], **xususan [a]**, ayniqsa

Alam [a], dard [f-t]

Alamnok [a+f-t], **alamli**

Alanga, yolqin

Alay-balay, u-bu, **g'ing-ping**, g'iring-piring

Alag'da bo'lmoq, betinch bo'lmoq, **bezovta bo'lmoq**

Albatta [a], shubhasiz, muqarrar [a], so'zsiz, aniq [a], tayin [a], shaksiz, beshak [f-t+a], begumon [f-t]

Aldamchi, aldoqchi, firibgar [f-t], **yolg'onchi**, va'dasiz, qallob [a], toylamachi, aferist [r]

Aldamoq, **yolg'on gapirmoq**, laqillatmoq, vaysamoq

Alfoz [a], **so'z**, kalima [a], lafz [a]

Alhol [a], **hozirda**, ayni paytda

Alifbo [a], alfavit [r<grek]

Aljimoq, aljiramoq, valdiramoq, sannamoq

Allegorik [r], **majoziy** [a]

Allakim, **kimdir**, birov

Allamahal, allavaqt

Allanechuk, **allaqanday**, qandaydir, g'alati [a+f-t], bir xil

Allanecha, **allaqancha**

Allanima, **nimadir**, allanarsa

Allapalla, **yarim kecha**, allamahal

Allaqachongi, **qadimgi**, eski

Almisoqi [a+f-t], **qadimgi**, burungi, eski

Alohida, ayrim, ba'zi

Alomat [a], **belgi**, nishon [f-t], nishona [f-t], taniq [a], ifoda [a]

Aloqa [a], **bog'lanish**, uzviylik, robita [a]

Aloqa [a], daxl [a], taalluq [a]

Aloqador [a+f-t], bog'liq, daxldor [a+f-t], tegishli, oid [a], taalluqli Alqissa [a], xullasi kalom [a+f-t], qisqasi, **xullas** [a], nihoyat [a], alhosil [a], shunday qilib

Alvon [a], **qirmizi** [f-t]

Amaldor [a+f-t], mansabdar [a+f-t], a'yon [a]

Amal qilmoq, rioya qilmoq

Amaliyot [a], **tajriba** [a], praktika [r<grek]

Amallamoq, ilojini topmoq, amal-taqal qilmoq

Amalparast [a+f-t], **mansabparast** [a+f-t]

Ammo [a], **lekin** [f-t<a], biroq, illo [a]

Amniyat [a], **xavfsizlik**, bexavotirlik

Amoma [a], **salla** [a]

Amr [a], **buyruq**, farmon [f-t], farmoyish [f-t]

Analiz [r<grek], **tahlil** [a]

Andak [f-t], picha, sal, xiyol [a], **ozgina**

Andaza [f-t], **namuna** [f-t], qolip [a]

Aniq [a], ochiq, yaqqol, ravshan [f-t], yorqin, oydin, ayon [a]

Aniqlamoq, oydinlashtirmoq, muayyanlashtirmoq

Andisha [f-t], o'y, mulohaza [a]

Anjuman [a], yig'ilish, **majlis** [a], yig'in

Anketa [r<fr], **so'rovnama**

Anqimoq, **tarqalmoq**, ufurmoq

Anqov, merov, ovsar, kalvak [f-t], go'l [f-t], laqma, angrov, pandavaqi, lakalov, galvars

Anqaymoq, angraymoq, baqraymoq, ag'raymoq

An'ana [a], traditsiya [r<lat]

Apil-tapil, naridan-beri, shosha-pisha

Apteka [r<grek], **dorixona** [f-t]

Aqiq [a], haqiq [a]

Aql [a], xirad [f-t], ong, fahm [a], tamiz [f-t], es, miya, bosh, kalla [f-t]

Aql-hush, es-hush

Aqli, xiradmand [f-t], oqil [a], esli, es-hushli, fahm-farosatli, did-farosatli, aqlli-hushli, miyali, kallali

Aqlsiz, beaql [f-t+a], nodon [f-t], johil [a], bexirad [f-t]

Aqalli [a], loaqal [a], jillaqursa, jilla bo'lmasa, juda bo'lmaganda, hech bo'lmaganda

Archimoq, artmoq

Ardoqlamoq, eyhtiyot qilmoq, **avaylamoq**

Arg'imchoq, hayinchak

Arimoq, ketmoq, uzilmoq

Aristokrat [r], zodagon [f-t], **asilzoda** [a+f-t], oqsuyak

Arjumand [f-t], aziz [a], **qadrlı**, qimmatli

Armiya [r<fr<lat], **qo'shin**, lashkar [f-t]

Arqon, arg'amchi

Arsenal [r<fr<a], **aslahaxona** [a+f-t], qo'rxona

Arz [a], shikoyat [a]

Arzimagan, arzimas, anchayin

Arzimaganga, arzimasga, **salga**, saldan-salga, bo'lar-bo'lmasga, unar-unmasga

Aralash, qorishiq, omuxta [f-t]

Aralashmoq I, qo'shilmoq, qotishmoq, suqilmoq

Aralashmoq II, **qorishmoq**, omuxta bo'lmoq

Arang, **zo'rg'a**, zo'rg'atdan, bazo'r, zo'rba-zo'r, o'lib-tirilib

Araqxo'r [a+f-t], piyonista [r пьяница], mayxo'r [f-t], ichkilikboz

Aravakash [a+f-t], **karvonboshi**, karvon [f-t]

Asab [a], nerv [r<lat]

Asabiy [a], tajang [a], jizzaki

Asabiylashmoq, g'azablanmoq, jahli chiqmoq, achchiqlanmoq, qizishmoq

Asal [a], bol

Asar [a], asorat [a], nishon [f-t], iz

Asil [a], toza, sof [a], sara [f-t], sarxil, xil, mumtoz [a], poshshaxon

Asilzoda [a+f-t], oqsuyak, aristokrat [r], zodagon [f-t]

Asir I [a], bandi [f-t], tutqun, ariston [r аристант]

Asir II [a], **qul**

Asirlik, asorat [a], tutqunlik, qullik

Asket [r<греч], **zohid** [a], go'shanishin [f-t]

Asketizm [r], **zohidlik**, gushanishinlik

Askar [a], soldat [r]

Asl I [a], tub, negiz

Asl(i) II [a], tag(i)

Aslida, haqiqatda, asli [a]

Aslo [a], **sira**, zinhor [f-t], hech [f-t]

Aslaha [a], qurol, qurol-yarog', qurol- aslaha

Asos [a], tayanch, negiz, poydevor [f-t], baza [r<фр]

Asosiy [a], bosh, yetakchi, muhim [a]

Asoslamoq, **isbotlamoq**

Asoslanmoq, suyanmoq, tayanmoq

Asossiz, dalilsiz, bekorga

Asosan [a], binoan [a], ko'ra, **muvofiq** [a], asosida

Asotsiatsiya [r<лат], birlashma, **uyushma**

Asqatmoq, **kerak bo'lmoq**, ish bermoq, foyda bermoq

Asrdosh [a+f-t], **zamondosh** [a+f-t]

Asror [a], **sir** [a]

Asramoq I, **eyhtiyot qilmoq**, saqlamoq

Asramoq II, parvarish qilmoq, **boqmoq**

Assistant [r<лат], yordamchi

Astoydil [f-t], jiddiy, rostakamiga, chinakam(iga), rosa [f-t], uvvalo

Astoyidil [f-t], chindan, yurakdan

Astronomiya [r<греч], falakiyot [a]

Asta, **sekin**

Astarlik, astarbop [f-t]

Asta-asta, sekin-sekin, **asta-sekin**, sekin-asta, tadrijan [a]

Atamoq, nom bermoq, nomlamoq

Atama, termin [r<lat], istiloh [a]

Ataylab, atay, atayin [a], ataydan, jo'rttaga, jo'rtta, maxsus [a], azza-bazza, qasddan

Ateist [r], xudosiz

Atigi, bor-yo'g'i, bori, bo'lgani, nihoyati, faqat(gina) [a]

Ato qilmoq, in'om etmoq, baxsh etmoq, **bermoq**

Atoqli, taniqli, dongdor, mashhur [a],

Atrof [a], tevarak, gird [f-t], tegra, har tomon, har taraf [a], har yon, aylana, qurshov, sog'-u so'l

Atroflicha, har tomonlama, har taraflama, **batafsil** [f-t+a], mufassal [a], mukammal [a], to'la, to'liq, to'la-to'kis

Attang, afsus [f-t], nadomat [a], pushaymon [f-t], esiz, taassuf [a], darig' [f-t], (vo) hasrato [a]

Auditoriya [r<lat], **xona** [f-t], bo'lma

Avangard [r<fr], **ilg'or**, yetakchi

Avans [r<fr], bo'nak

Avaxta [r gaupvaxta], **qamoqxona**

Avaylamoq, ayamoq, **ehtiyotlamoq**, ehtiyot qilmoq, ardoqlamoq, e'zozlamoq, e'zoz etmoq, pahpahlamoq

Avbosh [f-t]], bezori [f-t], **bevosh**

Avjlanmoq, **kuchaymoq**, zo'raymoq

Avliyo [a], vali [a], karomatchi

Avlod I [a], nasl [a], zurriyot [a]

Avlod II [a], bo'g'in

Avtobiografiya [r<grek], hasbi hol [a+f-t], **tarjimayi hol** [a+f-t]

Avtograf [r<grek], **dastxat** [f-t+a]

Avtor [r<lat], **muallif** [a]

Avval [a], ilgari, oldin, burun, qadim

Avvaldan, ilgaridan, burundan, qadimdan, azaldan, boshdan
Avvalgi, oldingi, ilgarigi, burungi, qadimgi, sobiq [a]
Avvalo [a], avvalambor [a+f-t], avvalam, avval boshi, avvali [a], boshi, boshda, birinchidan

Axborot [a], xabar [a], ma'lumot [a], informatsiya [r<lat]
Axir [a], **nihoyat** [a], oxiri

Axloq [a], tarbiya [a], odob [a], adab [a], **xulq** [a], xulq-atvor [a], yurish-turish

Axlat [a], najas [a], najosat [a]

Axtarmoq, qidirmoq, **izlamoq**, istamoq

Ayamoq, **rahm-shafqat qilmoq**, rahmdillik qilmoq

Ayb [a], gunoh [f-t], jinoyat [a], yoziq

Aybdor [a+f-t], aybli, gunohkor [f-t]

Aybsitmoq, **kamchilik topmoq**, nuqson topmoq

Aybsiz, gunohsiz, begunoh [f-t], beayb [f-t+a]

Ayg'oqchi, josus [a], shpion [r<nem], agent [r<lat]

Ayrboshlamoq, ayrbosh qilmoq, almashmoq, almashtirmoq, alishmoq

Ayirmoq, ajratmoq, judo qilmoq, mahrum qilmoq

Aylanishmoq, **ilakishmoq**, osilmoq

Aylanmoq, **sayr etmoq**, kezmoq

Aylanma, doiraviy [a], halqasimon

Aylanay, aylansin, o'rgilay, o'rgilsin, girgitton, qoqindiq, sadaqa [a]

Aymoq, **urug'** qarindosh

Aymashmoq, **o'rалмоқ**, chirmashmoq, chirmalmoq

Aynimoq, buzilmoq, achimoq

Ayniqsa, **xususan** [a], alalxusus [a]

Ayol [a], xotin, xotin-qiz, xotin-xalaj

Ayon [a], ravshan [f-t], **ma'lum** [a]

Ayov, shafqat [a], **rahm** [a], omon [a]

Ayovsiz, beayov, **shafqatsiz**, beshafqat [f-t+a], beomon [f-t+a], rahmsiz, berahm [f-t+a]

Ayricha, **boshqacha**, o'zgacha
Ayriliq, judolik, hijron [a], hajr [a], firoq [a]
Ayrlimoq, ajra(l)moq
Ayrim, ba'zi [a], ba'zibir
Aysh [a], **huzur** [a], rohat [a], nash'a [a]
Ayshgoh [a+f-t], **ishratxona** [a+f-t]
Aytganday, aytmoqchi, aytgancha, darvoqe [f-t+a], rostdan, ha
Aytishmoq, **janjallashmoq**, koyishmoq, mojarolashmoq, urishmoq, g'ijillashmoq,
qizarishmoq, tiklashmoq, olishmoq, so'kishmoq
Aytmoq I, gapirmoq, demoq, bayon qilmoq, izhor etmoq, bildirmoq
Aytmoq II, **taklif qilmoq**, chaqirmoq, chorlamoq
Aytmoq III, olmoq
Aytarli, unchalik, uncha
Aytaylik, deyaylik, faraz qilaylik
Ayyor [a], mug'ombir [a], hiylagar [a+f-t], quv, ustomon, makkor [a], dog'uli,
mo'ltoni [hind], qilvir(i), shayton [a], tulki, tullak, qirriq, xirpi, maston [f-t]
Ayyorona [a+f-t], mug'ombirona [a+f-t], makkorona [a+f-t], ayyorlarcha
Aza [a], motam [f-t], ta'ziya [a]
Azador [a+f-t], ta'ziyali
Azal [a], **qadim** [a]
Azaldan, **avvaldan**, qadimdan, eskidan
Azamat [a], qudratli, zabardast [f-t], **baquvvat** [f-t+a], kuchli
Azayimxon [a+f-t], **duoxon** [a+f-t]
Azim [a], ulkan, haybatli, yirik, bahaybat [f-t+a], **katta**
Aziz [a], qadrond [a+f-t], **qadrli**, muhtaram [a], qimmatli
Azm [a], jazm [a], **qaror** [a]
Azob I [a], **qiinchilik**, mashaqqat [a], aziyat [a]
Azob II [a], aziyat [a], jabr [a], jafo [a], ozor [f-t], zahmat [a], alam [a], iztirob [a],
uqubat [a], sitam [f-t]
Azobli, jafoli, uqubatli, zahmatli, alam-iztirobli, achchiq, sitamli

Azoblamоq, **qiynamoq**, qiyonoqqa solmoq, qiyonoqlamoq

Azonchi, **muazzin** [a]

Azonlab, **saharlab**, azonda, saharda

Azza-bazza, **atabaylab**, atay, atayin [a], qasddan, jo'rttaga

Ag'(a)namoq, yumalamоq (dumalamоq)

Ashaddiy [a], o'taketgan

Ashqol-dashqol, lash-lush, laq-luq, qaqir-ququr, mayda-chuyda

Ashula, qo'shiq

Ashulachi, xonanda [f-t], qo'shiqchi, hofiz [a]

Achinarli, ayanchli, ayanch, zabun [f-t]

Achinmoq, afsuslanmoq, afsus qilmoq, kuymоq, kuyinmoq, o'kinmoq

Achitqi, **xamirturush** [a+f-t], turush [f-t]

Achishmoq, jizillamoq

Achchiqlanmoq, **g'azablanmoq**, qahrlanmoq

Ash'or [a], **she'r** [a]

A'mol [a], **amal** [a]

A'zam [a], **ulug'**, buyuk, azim [a]

A'zo [a], qism [a], uzb [a]

-B-

Badnom [f-t], uyatli, **sharmanda** [f-t], sharmsor [f-t]

Badan I [a], **tan(a)** [f-t], vujud [a], borliq

Badan II [a], **tan(a)** [f-t], et

Bahs [a], tortishuv, munozara [a], mubohasa [a]

Bahslashmoq, tortishmoq, munozaralashmoq, munozara qilmoq, tashlashmoq

Bajarmoq, ado etmoq, bitirmoq, o'rinal(t)moq, do'ndirmoq, o'tamoq, bajo qilmoq

Baland, yuqori

Balandlamoq, yuqorilamoq, ko'tarilmoq, o'rlamoq

Balandparvoz [f-t], dabdabali, tamtaroqli, bejama

Balli [f-t], barakalla [a], ofarin [f-t], yasha, yashavor, qoyil [a], tasanno [a], o'lmanг, tahsin [a], sallamno [a]

Balo I [a], falokat [a], ofat [a]

Balo II [a], usta [f-t], ustamон, bilag'on, bilarmon, chechan, epchil, chaqqon, uddaburon [a+f-t]

Balog'at [a], voya [f-t], kamol [a], kamolot [a], yetuklik

Barg [f-t], yaproq

Baribir, farqsiz, befarq [a+f-t], ahamiyatsiz

Bas [f-t], bo'ldi, tamom, yetar(li), **kifoya** [a], bo'lgani

Baxt [f-t], iqbol [a], tole [a], saodat [a]

Baxtli, baxtiyor [f-t], saodatli, toleli, mas'ud [a]

Baxtsiz, bebaxt [f-t], badbaxt [f-t], tolesiz, sho'rpeshana [f-t]

Bayroq, alam [a], yalov, tug'

Ba'zi [a], ba'zi bir, ayrim, bir xil

Ba'zan [a], goho [a], gohida, gohi-gohida, ahyon-ahyonda, unda-bunda, ora-sira, o'qtin-o'qtin, har zamon(da), birda-yarim

Bechora [f-t], sho'rlik, boyoqish, o'ksiz, notavon [f-t], ojiz [a], aftoda [f-t]

Befahm [f-t+a], fahmsiz, befarosat [f-t+a], farosatsiz, betamiz [f-t], haftafahm [f-t+a]

Begona [f-t], yot, o'zga, birov, kishi, notanish, g'ayr [a], ag'yor [a]

Behuda [f-t], bekor [f-t], bekorchi, foydasiz, befoyda [f-t+a] zoe [a], benaf [f-t+a], ma'nosiz, ortiqcha

Beixtiyor [f-t], ixtiyorsiz, bexosdan, bilmasdan

Bejirim, xushbichim, **kelishdan**, xushqomat [f-t+a], ketvordan, lobar [f-t], tamtam

Bekinmoq, **yashirinmoq**, pismoq, biqinmoq

Bekor [f-t], beish, ishsiz, bo'sh

Bekorchi, bo'lmag'ur, yolg'on

Bekorga, bekor [f-t], o'rinsiz, noo'rin, asossiz, bejiz [f-t bechiz]

Bekam-ko'st, kam-ko'stsiz, to'la (to'liq), to'la-to'kis, to'kis, but, badastur [f-t], mukammal [a]

Belgi, nishon [f-t], alomat [a], nishona [f-t], taniq, ifoda [a]

Belamoq (belashtirmoq), qormoq (qorishtirmoq), bulg'amoq

Bemahal I [f-t+a], bevaqt [f-t+a]

Bemahal II [f-t+a], bevaqt [f-t+a], bemavrid [f-t+a]

Bemalol [f-t+a], bamaylixotir [f-t+a], bafurja [f-t], bahuzur [f-t+a], bazur [f-t+a]

Beparvo [f-t], parvosiz, beg'am [f-t+a], e'tiborsiz, bee'tibor [f-t+a], loqayd [a]

Beqiyos [f-t+a], mislsiz, tengsiz, benihoya [f-t+a]

Beva [f-t], tul, yesir [a]

Bezak, ziynat [a], hasham [a]

Beza(t)moq, yasatmoq

Bezovta, betoqat [f-t+a], betinch, notinch, halak [a], besaranjom [f-t]

Bezovtalanmoq, bezovta bo'lmoq, betoqatlanmoq, toqatsizlanmoq, betoqat bo'lmoq, betinchlanmoq, tinchsizlanmoq, betinch bo'lmoq

Beg'ubor [f-t+a], **toza**, sof [a], musaffo [a]

Birdan-bir, yagona [f-t], yakka-yagona [f-t], yolg'iz, tanho [f-t]

Birov, kimdir, allakim

Birpas, biroz, ozgina, andak [f-t], sal, picha

Bitirmoq, tugatmoq, tugallamoq, tamomlamoq, tamom qilmoq, ado qilmoq

Boplamoq, qoyil qilmoq, qoyillatmoq, o'xshatmoq, o'rinlatmoq, kelishtirmoq, qotirmoq, do'ndirmoq, qiymoq, eshmoq, mondalamoq

Bor, mavjud [a]

Bosilmoq, **to'xtamoq**, tinmoq, tinchimoq, qolmoq

Bosinqiramoq, alaxlamoq, alahsiramoq

Botinmoq, jur'at etmoq, jasorat qilmoq

Botir [f-t<mo'g' bahodir], jasur [a], dovyurak, yurakli, qo'rmas, shijoatli, mard [f-t], yovqur

Boy, badavlat [f-t+a], davlatmand [a+f-t], zangin

Boylik, davlat [a], dunyo [a], mol-mulk [a], bisot [a], bizoat [a]

Bosh, kalla [f-t]

Boshlamoq, kirishmoq, tutinmoq

Boshliq, rahbar [f-t], yo'lboshchi, ishboshi, boshchi, sarkor [f-t], katta, kattakon, ulug', rahnamo [f-t], sardor [f-t], peshvo [f-t], sarvar [f-t], sarkarda [f-t], xo'jayin [f-t]

Boshqa I, bo'lak, o'zga
Boshqa II, bo'lak, o'zga, ortiq, tashqari
Boshqarmoq, idora qilmoq, so'ramoq
Boshqatdan, qayta, qaytadan, yangidan, yana, takror
Boshqacha, bo'lakcha, o'zgacha, ayricha
Buloq, chashma [f-t]
Bulg'a(t)moq, **iflos qilmoq**, ivirsitmoq
Buyruq, amr [a], farmon [f-t]
Bo'limg'ur, **bema'ni** [f-t+a], noma'qul [f-t+a], nojo'ya [f-t], nobop [f-t], nodurst [f-t], tuban, jirkanch, rasvo [f-t], yaramas, razil [a], qabih [a]
Bo'pti, mayli, xo'p [f-t], yaxshi, durust [f-t], tuzuk, bo'ladi
Bo'shamoq, tushmoq, olinmoq, ozod qilinmoq, bekor bo'lmoq
Bo'shashmoq, shalviramoq, shalpaymoq
Bo'shatmoq, ozod qilmoq, qo'yib yubormoq

-D-

Dafn etmoq, ko'mmoq, qo'ymoq
Dangasa, yalqov, ishyoqmas, tanbal [a], soyapar(var) [f-t]
Dang'illama, hashamatli, serhasham, muhtasham [a]
Daraksiz, bedarak [f-t], dom-daraksiz, bedom-darak [f-t], nom-nishonsiz, benom-nishon [f-t]
Dardlashmoq, hasratlashmoq
Darmonsiz, bedarmon [f-t], majolsiz, bemajol [f-t+a], madorsiz, bemador [f-t+a], quvvatsiz, bequvvat [f-t+a], kamquvvat [f-t+a]
Darrov [f-t], darhol [f-t+a], tez, tezda, birpasda, bir zumda, bir lahzada, zumda, lahzada
Dastlab, dastavval [f-t+a], avval [a], oldin, boshlab, avvali [a], avvalboshi, avvalo [a], boshda
Davolamoq, tuzatmoq
Daxmaza [f-t], **dardisar** [f-t], tiriktovon
Daydi, sanqi

Daydimoq, sanqimoq, sandiroqlamoq, tentiramoq, laqillamoq, salanglamoq, sakillamoq

Deyarli, qariyb [a], hisob(i) [a]

Doim [a], doimo [a], hamisha [f-t], hamma vaqt [f-t+a], har doim [f-t+a], har mahal [f-t+a], har vaqt [f-t+a], nuqul [a], mudom [a], briday, yakkash [f-t], yalang, hadeb

Doklad [r], **ma'ruza** [a]

Dongdor, **mashhur** [a], nomdor [f-t], taniqli

Dovruq, dong, shuhrat [a], shon [a], nom [f-t], ovoza [f-t]

Dunyo [a], jahon [f-t], olam [a], koinot [a]

Dushman [f-t], yov, g'anim [f-t], ag'yor [a], yog'iy

Dushmanlik, adovat [a]

Dushvor [f-t], qiyin, mushkul [f-t], **murakkab** [a]

Do'q, po'pisa, tahdid [a], davara, dag'dag'a, siyosat [a]

Do'st [f-t], oshna [f-t], og'ayni, jo'ra [f-t], oshna-og'ayni, yor [f-t], yor-do'st [f-t], ahbob [a], habib [a]

-E-

Ega, xo'jayin [f-t], xo'ja [f-t], sohib [a]

Ehtiyoj [a], talab [a], muhtojlik, zarurat [a], zaruriyat [a], hojat [a], zorlik

Ekmoq, o'tqazmoq, tiqmoq

Eplamoq, uddalamoq

Erka, arzanda [f-t], tantiq

Erta, barvaqt [f-t+a], vaqtli

Esdalik, yodgor [f-t], xotira [a]

Eslamoq, xotirlamoq, yodlamoq, yod etmoq, yo'qlamoq

Evaziga, hisobiga, badaliga

Ezma, ezma-churuk, mijg'ov, lattachaynar, mag'zava

Ezgulik, yaxshilik, egilik

Eshitmoq, tinglamoq

-F-

Fahm [a], farosat [a], did [f-t], tamiz [f-t], uquv, zehn [a], idrok [a]

Faqat [a], yolg'iz, birgina, tanho [f-t], xolos [a]

Farosatli, **zehnli**, didli, zakovatli, zukko [a], zakiy [a], zol [f-t]

Farq [a], ayirma, tafovut [a]

Farzand [f-t], bola, zuryod (zirriyot) [a], tirnoq

Faxrlanmoq, faxr etmoq, g'ururlanmoq, mag'rurlanmoq

Foyda [a], naf [a], manfaat [a], sud [f-t], hayon

-G-

Gangimoq, dovdiramoq, esankiramoq, garangsimoq, gangramoq, kalovlanmoq, mengrovsimoq, talmovsiramoq, obdiramoq

Gapdon [f-t], so'zamol, notiq [a]

Gapirmoq, so'zlamoq, so'ylamoq

Gavda, jussa [a]

Gavdali, jussali, barvasta [f-t], norg'ul, qomatdor [a+f-t], barzangi [f-t]

Gina qilmoq, yozg'irmoq, o'pkalamoq

Gruppa [r<nem], **guruh** [f-t], to'da [f-t], to'p [f-t], turkum [a]

Gul [f-t], chechak

Gulshan [f-t], guliston [f-t], gulzor [f-t], gulbog' [f-t], bo'ston [f-t], chaman [f-t], chamanzor [f-t]

Gumon [f-t], dargumon [f-t], noma'lum [f-t+a], noaniq [f-t+a]

Guvoh [f-t], shohid [a]

Go'r [f-t], qabr [a], mozor [f-t], lahad [a]

-H-

Ha, shunday, balli [f-t]

Hamdarkash [f-t], dardakash [f-t], g'amxo'r [a+f-t]

Hamma [f-t], barcha, bari, butun, bor, jami [a], butkul, tamom [a], bor-yo'q

Hamon [f-t], hanuz [f-t]

Hamroh [f-t], yo'ldosh, esh

Har qancha, harchand [f-t], qancha, ming

Harom [a], makruh [a], iflos [a], murdor [f-t], palid [f-t]

- Harorat** [a], temperatura [r<lat], taft [f-t], hovur
- Harsillamoq**, hansiramoq, halloslamoq, entikmoq
- Hassa** [a], asso [a]
- Havo** [a], kun
- Haydamoq**, quvmoq, quvlarimoq
- Hayoli, oriyatli, andishali, **nomusli**, iboli
- Hayronlik**, hayrat [a], taajjub [a]
- Hazilkash** [a+f-t], hazilvon [a+f-t], tegishqoq
- Hazillashmoq**, hazil qilmoq, tegishmoq, o'ynashmoq
- Hech** [f-t], aslo [a], asti [a], sira, mutlaqo [a], zinhor [f-t], butunlay, hargiz [f-t], taqir, zarracha, zig'ircha, tirnoqcha
- Hid**, is, bo'y [f-t]
- Hidlamoq**, iskamoq
- Hisoblamoq**, bilmoq, qaramoq, ko'rmoq, sanamoq, tushunmoq, atamoq
- Hissa** [a], tegish, ulush, tan [f-t]
- Hiyla** [a], nayrang [f-t], makr [a], aldov, firib [f-t], dasisa [a]
- Homilador** [a+f-t], ikkiqat, bo'g'oz, yukli, og'iroyoq
- Hosildor** [a+f-t], serhosil [f-t+a], unumdor, serunum
- Hurmoq**, vovillamoq, akillamoq
- Hurmat** [a], izzat [a], ehtirom [a]
- Hurmatli**, izzatli, muhtaram [a]
- Hurmatlamoq**, hurmat qilmoq, izzat qilmoq, siylamoq
- Husn [a], **chiroy**, ko'rk, zeb [f-t]
- I-
- Iflos** [a], isqirt [a], irkit, isqliqi, bulg'ananch, ivirsiq, nopok [f-t]
- Iltimos** [a], iltijo [a], o'tinch, zor [f-t], tavallo [a]
- Ilg'or**, zarbdor [a+f-t], peshqadam [f-t+a], yetakchi, avangard [r<fr], udarnik [r], karvonboshi
- Imillamoq**, imirsilamoq, sudralmoq
- Imzo** [a], qo'l

In, uya, oshyon [f-t]

Indamas, pismiq, ming'aymas, damduz [f-t]

Indamaslik, churq etmaslik, miq etmaslik

Inoq [mo'g'], ahil [a], qadrdon [a+f-t], totuv, ittifoq [a], qalin, apoq-chapoq

Inoqlashmoq, ahillashmoq, totuvlashmoq, qadrdonlashmoq, ittifoqlashmoq, qalinlashmoq

Inqiroz [a], tanazzul [a]

Isimoq, qizimoq

Istiqbol [a], kelajak

Istak, xohish [f-t], orzu [f-t], havas [a], ishtiyooq [a], hafsala, mayl [a], ra'y [a], ko'ngil, armon [f-t], rag'bat [a], tilak

Istamoq, xohlamoq, tusamoq, orzulamoq, orzu qilmoq, tilamoq, ixtiyor qilmoq, sog'inmoq

Ivimoq, bo'kmoq

Ixlosmand [a+f-t], ishqiboz [a+f-t], shinavanda [f-t], havaskor [a+f-t], muxlis [a]

Ixtiyor [a], izm [a], mayl [a]

Izlamoq, qidirmoq, axtarmoq, istamoq

Ish, yumush

Ishkal [a], **chatoq**, xurjun [f-t], yomon, rasvo [f-t], pachava

Ishlamoq, mehnat qilmoq, xizmat qilmoq

Ishchan, harakatchan, serharakat [f-t+a], g'ayratli, serg'ayrat [f-t+a], tirishqoq, urinchoq

Ichkilikboz, **araqxo'r** [a+f-t], piyonista [r пьяница], mayxo'r [f-t]

Ichmoq, ko'tarmoq, tortmoq, otmoq, no'sh etmoq

-J-

Jahl [a], achchiq, g'azab [a], qahr [a], zarda [f-t]

Jala, sel [a]

Janjal, to'polon, g'alva, mojaro [a], g'avg'o [f-t], mashmasha, sho'rish

Jarima [a], shtraf [r<nem]

Javramoq, vaysamoq, qaqillamoq

Jilmaymoq, kulimsiramoq, iljaymoq, irjaymoq, tirjaymoq, ishshaymoq, irshaymoq

Jimlik, jimjitlik, sukunat [a], sukulut [a]

Jingalak, fatila [a], qo'ng'iroq

Jinni [a], telba, devona [f-t]

Jirkanmoq, hazar qilmoq, yirganmoq

Jirkanch, qabih [a], razil [a], manfur [a], zalil [a], nafratli

Joy, o'rin

Joylashmoq, o'rnashmoq, o'rinalashmoq

Juda, g'oyat [a], g'oyatda, bag'oyat [f-t+a], nihoyatda, benihoya [f-t+a], ashaddiy [a], o'taketgan, toza, rosa [f-t], xo'p [f-t xo'b], biram, chunon [f-t], beqiyos [f-t+a], mislsiz, obdan, o'bdan, chandon [f-t], zap, ko'p, o'ta, uvvalo, bisyor [f-t], yomon, kamoli [a], kiroyi [a+f-t], o'lgu(n)day, o'larday, o'larcha, qattiq

Juldur, uvada

-K-

Kabi, singari, yanglig', o'xshash, misol(i) [a], bamisoli [f-t+a], misli [a], degandek

Kalta, qisqa, ko'toh [f-t]

Kam [f-t], oz

Kambag'al [f-t], qashshoq, bechora [f-t], faqir [a], yo'qsil, gado [f-t], bechorahol [f-t+a], miskin [a]

Kambag'allik, kambag'alchilik, muhtojlik, yo'qchilik, faqirlik, qashshoqlik, bechorachilik, gadolik, miskinlik

Kamchil, tanqis [a], taxchil, kamob [f-t]

Kamaymoq, ozaymoq

Kanikul [r<lat], **ta'til** [a]

Kar [f-t], garang, karquloq

Karra [a], baravar [f-t], **marta** [a], hissa [a], bor [f-t], chandon [f-t]

Kasal [a], betob [f-t], notob [f-t], bemor [f-t], nosog', xasta [f-t]

Kasalmand [a+f-t], dardchil, dardmand [f-t]

Kasal bo'lmoq, kasallanmoq, betob bo'lmoq, betoblanmoq, og'rimoq, xasta bo'lmoq

Kasb [a], hunar [f-t], kasbkor [a+f-t], ish
Kasr [a], kasofat [a], jat
Katta, ulug', buyuk, zo'r, azim [a], azamat [a], ulkan, bahaybat [f-t+a], haybatli, yirik, gigant [r<grek]
Kayfiyat [a], kayf [a], avzo [a]
Kayfli, huzurli, nash'ali, safoli, gashtli
Kekkaygan, gerdagan, kerilgan, dimog'dor [f-t], kalondimog' [f-t], kerik, manman, takabbur [a]
Keksa, qari, pir [f-t]
Keksaymoq, qarimoq, qartaymoq
Kelishgan, xushbichim, xushqomat [f-t+a], bejirim, ketvorgan, lobar [f-t], tamtam
Kelishmoq, bitishmoq, murosaga kelmoq
Kerak, lozim [a], zarur [a], darkor [f-t]
Kerakli, zarur [a], zaruriy
Kerilmoq, kekkaymoq, gerdamoq
Kesatiq, kinoya [a], istehzo [a], piching
Kesmoq, qirqmoq, chopmoq
Ket, jo'na, tur, yo'qol, rav [f-t]
Ketmoq, jo'namoq, ravona bo'lmoq
Keyin, so'ng, so'ngra, innaykeyin, ba'daz [a]
Kecha, kechasi, tun, oqshom
Kifoya [a], yetarli, yetadi, bo'ladi, bo'ldi, bas [f-t]
Kechikmoq, hayallamoq, uzoqlamoq
Kechirim, uzr [a], afv [a]
Kimsasiz, bekimsa, yolg'iz, bekas [f-t], so'qqabosh, g'arib [a]
Kirish, muqaddima [a]
Kirmoq, joylashmoq, o'rnashmoq
Kiyim, ust-bosh, kiyim-kechak, kiyim-bosh, libos [a], engil, yengil-bosh, egin
Kulgi, xanda [f-t]
Kutmoq, poylamoq

Kuy, tarona [f-t]

Kuch, quvvat [a], mador [a], majol [a], darmon [f-t]

Kuchaymoq, zo'raymoq

Kuchli, baquvvat [f-t+a], zabardast [f-t]

Kuchsiz, bequvvat [f-t+a], kamquvvat [f-t+a], zaif [a], nimjon [f-t], ojiz [a]

Kuchsizlanmoq, zaiflashmoq

Ko'k, zangor (zangori) [f-t], moviy [a], havorang [a+f-t]

Ko'karmoq, bo'zarmoq, gezarmoq

Ko'klamoq, ko'karmoq

Ko'krak, ko'ks, bag'ir, siyna [f-t], to'sh, umrov

Ko'nikmoq, o'rganmoq, **odatlanmoq**, odat qilmoq

Ko'nmoq, unamoq, rozi bo'lmoq, yurmoq

Ko'p, ancha, talay, sonsiz, sanoqsiz, behisob [f-t+a], mo'l, serob, beedad [f-t+a], bisyor [f-t]

Ko'paymoq, seroblashmoq

Ko'pincha, aksar [a]

Ko'pchilik, aksar [a], aksariyat [a]

Ko'r, basir [a], so'qir [mo'g'], ojiz [a]

Ko'rinish, tus, qiyofa [a], avzo [a], vajohat [a], siyoh, turq

-L-

Lapashang, lavand (lavang) [f-t], epashang, bo'shang, landavur, noshud [f-t], so'tak, bo'sh-bayov, latta

Laqma, go'l [f-t]

Lavozim [a], mansab [a], amal [a], o'rin

Lekin [f-t<a>], biroq, ammo [a], illo [a]

Loyiq [a], munosib [a], muvofiq [a], bop [f-t], mos [a], monand [f-t], mustahiq [a]

-M-

Mahbus [a], bandi [f-t], tutqun, ariston [r aspectant]

Mahalliy [a], yerlik

Manglay [mo'g'], peshana [f-t]

Mansabdar [a+f-t], amaldor [a+f-t], a'yon [a]

Manzil [a], adres [r<fr]

Maosh [a], oylik, moyana [f-t]

Maqsad [a], niyat [a], muddao [a], murod [a]

Mard [f-t], tanti, himmatli, er

Marta [a], karra [a], bor [f-t], gal, navbat [a], daf'a [a], qayta, topqir, qur, yo'l, qatla, qat, safar [a]

Maslahat [a], kengash, mashvarat [a]

Maslahatchi, maslahatgo'y [a+f-t], kengashchi

Maslahatli, kengashli

Maslahatlashmoq, maslahat qilmoq, kengashmoq, aqlashmoq, mashvarat qilmoq

Masxara [a], mazax [a]

Masxaralamoq, masxara qilmoq, mazaxlamoq, mazax qilmoq, mayna qilmoq, kalaka qilmoq

Mazali, lazzatli, laziz [a], xushta'm, shirin [f-t], totli, ta'mli, xushxo'r [f-t]

Mag'rurlanmoq, g'ururlanmoq, kibrlanmoq, havolanmoq

Mashg'ul [a], band [f-t], ovora [f-t], andarmon [f-t]

Ma'lum bo'lmoq, bilinmoq, aniqlanmoq, ayon bo'lmoq

Ma'lum [a], ayon [a], oshkor (oshkora) [f-t], aniq [a]

Ma'no [a], mazmun [a]

Mehmon [f-t], qo'noq

Merosxo'r [a+f-t], voris [a]

Mozor [f-t], qabriston [a+f-t], go'riston [f-t], mozoriston [f-t]

Mubolag'a [a], lof [f-t], mahovat [a]

Muharrir [a], redaktor [r<fr]

Muhim [a], ahamiyatli, asosiy [a]

Muhtoj [a], zor [f-t]

Mujimoq, g'ajimoq, kemirmoq

Mumsik [a], ziqla, **xasis** [a], qattiq

Munosabat [a], aloqa [a], ora, robita [a]

Musibat [a], **g’am** [a], kulfat [a], tashvish [a], savdo [a]

Musobaqa [a], bellashuv, kurash

Musobaqalashmoq, bellashmoq, kuch sinashmoq, musobaqa o’ynamoq

Mustahkam [a], mahkam [a], **puxta** [f-t], pishiq-puxta, sifatli, qattiq

Muvofiq [a], binoan [a], bo’yicha, ko’ra, asosan [a]

Muzlamoq, to’ngmoq, yaxlamoq

Mo’ljallamoq, mo’ljal qilmoq, ko’zlamoq, chog’lamoq, azmoyish qilmoq, chamalamoq, cho’tlamoq, taxmin qilmoq

Mo’Ichilik, mo’l-ko’ichilik, serobchilik, farovonlik, serobgarchilik, kengchilik, to’kinchilik, ma’murchilik

-N-

Nafas [a], dam [f-t], tin

Nafis [a], nozik [f-t], latif [a]

Naqadar, nechog’lik, qanchalik, bunchalar

Narsa, buyum, ashyo [a], predmet [r]

Narx [f-t], baho [f-t], qiymat [a]

Narxlamoq, baholamoq, narx qo’ymoq

Nasihat [a], o’git, pand [f-t], ma’viza [a]

Natija [a], oqibat [a], yakun [a]

Navbat [a], gal, sira, **marta** [a]

Navbatdagi, galdagi, endigi

Nayrangboz [f-t], lo’ttiboz [f-t]

Nashr etmoq, bosmoq, chop etmoq

Noaniq [f-t+a], dudmol, noma’lum [f-t+a], **gumon** [f-t], notayin [f-t+a], tayinsiz, mujmal [a], belgisiz, muhmal [a], mubham [a]

Noiloj [f-t+a], nochor [f-t], chor-nochor [f-t], ilojsiz

Nola [f-t], nolish [f-t], oh, fig’on [a], faryod [f-t], zor [f-t], dod [f-t], afg’on [a]

Nolimoq, shikoyatlanmoq, shikoyat qilmoq, zorlanmoq, hasrat qilmoq

Nolish [f-t], **nola** [f-t], shikoyat [a], hasrat [a]

Noloyiq [f-t+a], nomunosib [f-t+a]

Nom [f-t], ot, ism [a], **dovruq**

Nomiga, yo'liga, irimiga

Nomusli, hayoli, oriyatli, andishali, iboli

Noqulay, o'ng'aysiz, nobop [f-t]

Notavon [f-t], nochor [f-t], **bechora** [f-t], abgor [f-t afgor], aftoda [f-t]

Notinch, betinch, **bezovta**, besaranjom [f-t], alg'ov-dalg'ov, to's-to'polon

Novcha, naynov [f-t], daroz [f-t], uzun

Noxush [f-t], ko'ngilsiz, yoqimsiz

Nuqson [a], ayb [a], nuqs [a], qusur [a], kamchilik, illat [a]

Nur [a], shu'la [a], yog'du, ziyo [a]

-O-

Odam [a], odamzod [a+f-t], kishi, inson [a], kimsa, bashar [a], shaxs

Odamgarchilik, insongarchilik

Odat [a], rasm [a], taomil [a], udum [a], urf [a], an'ana [a]

Odatlanmoq, ko'nikmoq, odat qilmoq, o'rganmoq

Odobli (adabli), boadab [f-t+a], axloqli

Ohang [f-t], intonatsiya [r<lat]

Oila [a], xonadon [f-t], uy, ro'zg'or [f-t]

Old[ida], huzuri[da], yon[ida], qosh[ida]

Oldinga, ilgari, olg'a

Olifta, fason (poson) [r<fr], bashang, po'rim [r фопма], satang

Olov [f-t], o't, otash [f-t]

Or [a], **uyat**, nomus [a]

Oriq, ozg'in, qiltiriq, dirdov, ipiltiriq, ramaqijon [f-t], log'ar [f-t]

Orqa, keyin, ket, ort

Ortiq, oshiq, ziyod(a) [a]

Ortmoq, yuklamoq, bosmoq, joylamoq

Osmon [f-t], ko'k, samo [a], falak [a], gardun [f-t]

Oson [f-t], yengil, o'ng'ay

Ost, tag, tub

Ota, dada, ada

Otlanmoq, qo'zg' almoq, ko'tarilmoq, oyoqlanmoq

Otmoq, uloqtirmoq, irg'itmoq, itqitmoq

Ovora [f-t], sarson [f-t], sargardon [f-t]

Ovoz [f-t], tovush, un, sado [a], sas, nido [a], sazo

Ovqat [a], taom [a], oziq, tomoq, xo'rak [f-t], yemish, ne'mat [a]

Ovunmoq, yupanmoq

Ovunchoq, yupanch(iq), ermak

Oxir [a], so'ng, ket, oyoq, odoq (adoq), nihoya [a], pirovard [f-t], intiho [a]

Oxirgi, so'nggi, keyingi

Ozgina, biroz, **birpas**, oz-moz, picha, sal, xiyol [a], jindek (jinday, jindak), qittay, jichcha, andak [f-t], chizi [f-t]

Ozmoq, oriqlamoq, ozg'inlamoq

Ozod [f-t], erkin, hur [a], sarbast [f-t]

Og'ir, vazmin [f-t], zildek, zil, zil-zambil, zalvarli

Oshiq [a], xushtor [f-t]

Ochko'z, badnafs [f-t+a], ochofat, suq, suq(a)toy

-P-

Parvarish [f-t], tarbiya [a], qarov

Parvarishlamoq, parvarish qilmoq, tarbiyalamoq, tarbiya qilmoq, qaramoq, boqmoq

Parvona [f-t], girdikapalak

Payqamoq, sezmoq, fahmlamoq

Peshana [f-t], manglay [mo'g']

Peshin [f-t], tush

Piyoda [f-t], yayov

Pul [f-t], aqcha, mullajiring, yakan

Puxta [f-t], pishiq

-Q-

Qadam [a], odim

Qalbaki [a+f-t], soxta [f-t], yasama, sun'iy [a], yolg'ondakam, g'ayritabiyy [a], botil [a]

Qalin, zich, tig'iz

Qaltis, nozik [f-t]

Qal'a [a], qo'rg'on

Qamal, qurshov, muhosara [a]

Qaqshamoq, zirqiramoq

Qaram, tobe [a]

Qaramoq, boqmoq

Qarama-qarshilik, zidlik, nizo [a], kelishmovchilik, ixtilof [a], nifoq [a]

Qarash, boqish, nigoh [f-t], nazar [a]

Qarindosh, urug', avlod [a], tug'ishgan, jigar [f-t], jigarband [f-t], jigargo'sha [f-t], xesh [f-t]

Qaror [a], azm [a], jazm [a]

Qasam [a], ont, qasamyod [a+f-t]

Qattiq, zarang [f-t], metin [a], tosh

Qaynamoq, jo'shmoq, yonmoq

Qaynoq, jo'shqin, qizg'in

Qaz(i)moq, kovlamoq

Qachongacha, tokay(gacha) [f-t]

Qilmish, kirdikor [f-t]

Qilmoq, etmoq, aylamoq

Qirg'oq, sohil [a], yoqa, lab, bo'y, chet

Qistamoq, zo'rلamoq, majburlamoq, majbur qilmoq

Qiyin, mushkul [a], mahol [f-t<a], og'ir, mashaqqatli, sermashaqqat [f-t+a], amri mahol [a], dushvor [f-t]

Qiyinlashmoq, og'irlashmoq, mushkullashmoq

Qiynamoq, azoblamoq, jabrlamoq

Qiyg'os, shig'a, tekis

Qiyshiq, qing'ir, egri

Qiyinchilik, mashaqqat [a], og'irchilik, qattiqchilik, riyozat [a], zahmat [a]

Qizil, qirmizi [f-t], ol

Qiziq, g'alati [a+f-t], ajoyib [a], alomat [a], antiqa [a<lat], ajab [a], ajib [a], allambalo

Qiziqmoq I, havaslanmoq, havas qilmoq

Qiziqmoq II, uchmoq

Qizg'in, avjida

Qobiliyat [a], layoqat [a], iste'dod [a], talant [r<grek], salohiyat [a], uquv

Qobiliyatli, qobil [a], layoqatli, iste'dodli, talantli, salohiyatli, uquvli

Qoida [a], aqoid [a]

Qomat [a], qad(d) [a], qad-qomat (qaddi-qomat) [a], bast [f-t], bo'y-bast (bo'yibast), duxt, kelbat [f-t], soxt [f-t], sumbat, soxt-sumbat, andom [f-t], bichim

Qonmoq, qoniqmoq, to'ymoq, miriqmoq

Qorong'ilik, zulmat [a], zimiston [f-t], zimziyo [f-t sim-siyoh]

Qur I , marta [a], daf'a [a], bor

Qur II, davra [f-t<a], maydon [f-t]

Qurb [a], hol [a], chog', kuch, qudrat [a], hol-qudrat [a], quvvat [a], chama

Qurshamoq, o'ramoq

Quruq, qoq

Qutulmoq, bo'shamoq, ozod bo'lmoq, xalos bo'lmoq, xoli bo'lmoq

Quvnoq, xushchaqchaq

Quyosh, kun, oftob [f-t]

Quchmoq, achomlamoq, **quchoqlamoq**

Quchoq, qo'yin, bag'ir, og'ush [f-t]

Quchoqlamoq, quchmoq, achomlamoq

Qo'nmoq, o'tirmoq, tushmoq, inmoq

Qo'rqinch, qo'rquv, vahim(a) [a], dahshat [a], vahshat [a]

Qo'rqinchli, vahimali, dahshatli, mudhish [a]

Qo'rmmoq, hayiqmoq, cho'chimoq, xavflanmoq

Qo'rqoq, yuraksiz

Qo'rs, qo'pol, to'ng, dag'al, to'rs, tund [f-t], ters

Qo'zg'aldoq, jilmoq, siljimoq, qimirlamoq

Qo'shilmoq, birlashmoq

-R-

Rahmsiz, berahm [f-t+a], shafqatsiz, qahrli, zolim [a]

Rivoj [a], taraqqiy [a], taraqqiyot [a], ravnaq [f-t]

Rivojlanmoq, taraqqiy etmoq, o'smoq, yuksalmoq

Rohat [a], huzur [a], maza [f-t<a], lazzat [a], safo [a], kayf [a]

Rohatlanmoq, rohat qilmoq, huzurlanmoq, huzur qilmoq, maza qilmoq, lazzatlanmoq, lazzat qilmoq

Rost [f-t], to'g'ri, chin, haq [a], haqqoniy [a], ochiq

Rostdan, chindan, haqiqatan, darhaqiqat [a]

Rostgo'y [f-t], haqgo'y [a+f-t], haqiqatgo'y [a+f-t], rostchi

Ruxsat [a], ijozat [a], rozilik, javob [a], izn [a]

-S-

Sabab [a], vaj [a], bahona [f-t], bois [a]

Sababli, sababdan, tufayli(dan), natijasida, oqibatida, orqasida

Sababchi, sababkor [a+f-t], aybdor [a+f-t]

Sabil (savil) [a], ordona, zormanda [f-t], baytalmon [a], egasiz

Sadaqa [a], ehson [a], xayr [a], hadya [a], nazr [a]

Saf [a], qator [a]

Sakramoq, hatlamoq, haklamoq

Salomlashmoq, so'rashmoq, ko'rishmoq, omonlashmoq, salom-alik qilishmoq

Sanoqli, hisobli, o'lchovli

Saralamoq, sarxillamoq, xillamoq, saylamoq, tanlamoq, termoq, saraga ajratmoq

Saranjom [f-t], sarishta [f-t], orasta [f-t], tartibli, batartib [f-t+a]

Sarflamoq, sarf qilmoq, xarajatlamoq, xarajat qilmoq, xarjlamoq, xarj qilmoq, chiqim qilmoq

Sassiq, badbo'y [f-t], qo'lansa

Savol [a], so'roq

Saxiy [a], himmatli, saxovatli, hotam [a], tanti
Saxiylik, saxovat [a]
Sekin, asta, ohista [f-t], sust [f-t]
Sekinla(sh)moq, susaymoq, sustlashmoq, pasaymoq, qaytmoq
Sevgi, muhabbat [a], ishq [a]
Sevgili, mahbuba [a], yor [f-t], nigor [f-t], dildor [f-t]
Sevinmoq, suyunmoq, quvonmoq, quvnamoq, shodlanmoq
Sevmoq, ko'ngil qo'ymoq, suymoq, muhabbat bog'lamoq, yoqtirmoq, yaxshi ko'rmoq
Sezgi, his [a], tuyg'u
Sezgir, ziyrak [a], tuyg'un, hushyor [f-t], sergak, tiyrak
Sezmoq, tuymoq, his etmoq
Sirt, tash (tish)
Sirg'anmoq, sirpanmoq, tirg'anmoq
Sirg'anchiq, sirpanchiq, tirg'anchiq, toyg'oq, toyg'anoq
Sodda [f-t], oddiy [a], jo'n, ibridooy [a]
Sodiq [a], sadoqatli, **vafoli**, vafodor [a+f-t], fidokor [a+f-t]
Solishtirmoq, taqqoslamoq, qiyoslamoq, qiyos qilmoq, chog'ishtirmoq
Son, miqdor [a], hisob [a], sanoq, adad [a]
Sonsiz, **ko'p**, sanoqsiz, son-sanoqsiz, besanoq, behisob [f-t+a], hisobsiz, beedad [f-t+a], adadsiz
Sop, dasta [f-t], band [f-t]
Soqov, tilsiz, gung, gunganlak
Soqchi, qoravul, posbon [f-t], qo'riqchi
Sotmoq, pullamoq, pul qilmoq
Sotqin, xoin [a], xiyonatkor [a+f-t], g'addor [a], murtad [a]
Sovg'a, hadya [a], tortiq, tuhfa [a], armug'on [f-t], in'om [a]
Soya [f-t], ko'lanka, ko'lka, ko'laga
Soz [f-t], cholg'u
Sozanda [f-t], cholg'uchi, mashshoq [a], muzikachi, muzikant [r музикант]

Sog'aymoq, tuzalmoq

Sog'liq, salomatlik, sihat [a], tob [f-t]

Subut [a], burd [f-t], tayin [a]

Suhbatlashmoq, suhbat qilmoq, hasratlashmoq, otamlashmoq, hangamalashmoq, gurunglashmoq, gurung qilmoq

Surat [a], rasm [a]

Sug'urmoq, chiqarmoq

-T-

Tabrik [a], qutlov, muborakbod [a+f-t]

Tabriklamoq, tabrik qilmoq, qutlamoq, muborakbod qilmoq

Takrorlamoq, qaytarmoq

Tamomlamoq, tamom qilmoq, tugatmoq, sop qilmoq, soplamoq, bitirmoq, ado qilmoq, yo'qotmoq, yo'q qilmoq, quritmoq

Taqdir [a], qismat [a], yozmish, peshana [f-t], nasib(a) [a], ko'rgilik

Taqsimlamoq, bo'lmoq

Tarjimon [a], tilmoch, mutarjim [a]

Tarjima qilmoq, ag'darmoq

Tartibsiz, ag'dar-to'ntar, alg'ov-dalg'ov, ostin-ustun

Tarzda, holda, xilda, qabilda, yo'sinda, ravishda, suratda, taxlitda, tariqa [a]

Tasalli [a], taskin [a], yupanch

Taxmin [a], tusmol, chama, faraz [a]

Tayyor [a], muhayyo [a], shay, taxt, hozir [a]

Tayyorgarlik, tayyorlik, hozirlilik, taraddud [a], tadorik [a]

Tayyorlamoq, hozirlamoq, shaylamoq

Tayyorlanmoq, hozirlanmoq, shaylanmoq, otlanmoq

Tashlamoq, qo'yemoq, yig'ishtirmoq

Tashna [f-t], chanqoq, suvsoq

Tashvish [a], **g'am** [a], savdo [a], taraddud [a], qayg'u, sho'r [f-t], sho'rish [f-t]

Tashvishlanmoq, tashvish qilmoq, qayg'urmoq, qayg'ulanmoq, g'am qilmoq

Ta'm [a], maza [f-t<a], tot

Ta’na [a], yozg’iriq, malomat [a], mazammat [a]

Tebranmoq, lapanglamoq, irralmoq

Tekinxo’r, tekintomoq, baloxo’r [a+f-t], haromxo’r [a+f-t], haromtomoq, parazit [r<grek]

Tema [r<grek], **mavzu** [a]

Tentak, telba, devona [f-t], savdoyi, jinnisang’i, esvos

Tergamoq, kutmoq

Termilmoq, tikilmoq, to’nmoq

Tetik, bardam [f-t]

Tez I, ildam, jadal [a], shitob [f-t], shaxt, zud [f-t]

Tez II, yaqin

Tezla(sh)moq, jadalla(sh)moq, ildamlashmoq

Teng, baravar (barobar) [f-t]

Tengdosh, tengqur, hamqur, teng

Tilkalamoq, tilka-tilka qilmoq, tilka-pora qilmoq, burdalamoq, burda-burda qilmoq, poralamoq, pora-pora qilmoq

Tilanchi, sadaqachi, gado(y) [f-t], devona [f-t]

Tinchimoq, jimimoq, jim bo’lmoq

Tiqmoq, suqmoq

Tirik, hayot [a], barhayot [f-t+a]

Titkilamoq, titmoq, kavlamoq, kavlashtirmoq

Titroq, qaltiroq

Titramoq, qaltirlamoq, qalt-qalt qilmoq, dildiramoq, dir-dir qilmoq

Tomon, taraf [a], yon, yoq

Tomchi, chakka [f-t], qatra [a]

Topshiriq, vazifa [a]

Tortinmoq, qimtinmoq, iymanmoq

Tortmoq, jalb qilmoq

Toza, **beg’ubor** [f-t+a], ozoda [f-t], pok [f-t], pokiza [f-t], sof [a], musaffo [a], g’uborsiz

Tuhmat [a], bo'hton [a]

Tur, xil [a], nav [a], toifa [a]

Turli, har xil, har turli, xilma-xil, turli-tuman, anvo(yi) [a]

Turmush, hayot [a], tirikchilik

Tusmollamoq, tusmol qilmoq, chamalamoq, chama qilmoq, taxminlamoq, taxmin qilmoq

Tutash, payvasta [f-t]

Tutmoq, ushlarimoq

Tutun, dud [f-t]

Tuzmoq, tashkil etmoq, barpo etmoq, ochmoq

Tug'ilmoq, paydo bo'lmoq

Tushkunlik, tanazzul [a]

Tushunmoq, anglamoq, uqmoq, fahmlamoq, bilmoq

To'planmoq, to'dalanmoq, uyulmoq, devalanmoq

To'satdan, to'sindan, qo'qqisdan, bexosdan, birdan, birdaniga, dabdurustdan, nogahon [f-t], kutilmaganda, banogoh [f-t], ittifoqo [a], daf'atan [a], ilkisdan, tuyqusdan, tuyuqsizdan, favqulodda [a], lop etib

To'siq, g'ov, to'sqinlik, qarshilik, to'g'anoq

To'xtovsiz, tinimsiz, betinim, muttasil [a], uzluksiz, bosim, surunkasiga, paydar-pay, ketma-ket

To'g'risi, rosti, sirasi, ochig'i, nafsilamr [a]

-U-

Umr [a], hayot [a]

Umumiyy [a], mushtarak [a]

Unumli, samarali, barakali

Urinmoq, **harakat qilmoq**, intilmoq, tirishmoq, unnamoq

Urmoq, kaltaklamoq, do'pposlarimoq, savamoq, solmoq, tushirmoq, so'qmoq

Urishmoq, olishmoq, yoqalashmoq, solishmoq, mushtlashmoq, so'qishmoq, tashashmoq

Urush, jang [f-t], muhoraba [a], harb [a]

Usta [f-t], mohir [a], mahoratli, omilkor [a+f-t], mirishkor [a+f-t], farang [f-t<a]

Uyalmoq I, iymanmoq, andisha qilmoq, nomus qilmoq, orlanmoq, or qilmoq

Uyalmoq II, izza bo'lmoq

Uyat, nomus [a], sharm [f-t], hayo [a], or [a], oriyat [a], andisha [f-t], ibo [a], isnod [a]

Uyatsiz, benomus [f-t+a], nomussiz, behayo [f-t+a], hayosiz, betsiz, yuzsiz, orsiz, andishasiz, sharmanda [f-t], sharmsiz, besharm [f-t], beibo [f-t+a], ibosiz, betavfiq [f-t+a]

Uyg'oq, uyqusiz, bedor [f-t]

Uzoq, olis, yiroq, iroq

Uchmoq, parvoz qilmoq

Uchramoq, **yo'liqmoq**, duch kelmoq

Uchuvchi, aviator [r]

-V-

Vafo [a], sadoqat [a], sodiqlik

Vafoli, vafodor [a+f-t], sodiq [a], sadoqatli

Vaqt [a], payt, zamon [a], fursat [a], mahal [a], chog', kez, kezak, mavrid [a], palla [f-t], muddat [a], dam [f-t], on [a], lahza [a]

Vatan [a], mamlakat [a], yurt, diyor [f-t], el, mulk [a]

Vazifa [a], burch

Vaziyat [a], ahvol [a], holat [a], sharoit [a], manzara [a]

Va'da [a], ahd [a], ahd-paymon [a+f-t]

Va'dalashmoq, ahdashmoq, ahd-paymon qilishmoq, kelishmoq, bitishmoq

Vijdon [a], nomus [a]

Vijdonli, nomusli, to'g'ri, halol [a], sofdil [a+f-t]

Vijdonsiz, nomussiz, benomus [f-t+a], noinsof [f-t+a], insofsiz, muttaham [a]

Voqea [a], hodisa [a], gap [f-t], sinoat [a]

-X-

Xabar [a], darak [a]

Xabardor [a+f-t], ogoh [f-t], boxabar [f-t+a], voqif [a]

Xabarlamoq, daraklamoq

Xafalashmoq, achchiqlanmoq

Xalq [a], xaloyiq [a], el, ulus [mo'g'], mardum [f-t]

Xasis [a], baxil [a], pishiq, qurumsoq, ziqlana, nokasta [f-t], nokasta [f-t], qizg'anchiq, qoqvosh [qoq bosh], qoq, o'limtik, o'larmon, haris [a], qattiq, do'qol

Xat [a], maktub [a], noma [f-t]

Xavf [a], xatar [a], tahlika [a]

Xavfli, xavotirli, xatarli, qo'rqinchli, tahlikali

Xayriyat [a], go'rga

Xayrlashmoq, xushlashmoq, vidolashmoq, xayr-ma'zur qilmoq, xayr-xo'sh qilmoq

Xilvat [a], ovloq, pana [f-t]

Xira [f-t], xiraxandon [f-t], shilqim, yopishqoq, yelim [f-t], sulloh [a]

Xizmatkor [a+f-t], xizmatchi, malay

Xomush [f-t], ma'yus [a]

Xomushlanmoq, ma'yuslanmoq

Xonasi, o'rni, vaqtin, **payti**, fursati, kezi

Xudbin [f-t], egoist [r]

Xuddi [f-t], aynan [a], ayni [a], rosa [f-t], naq [a], qoq, baayni [f-t+a]

Xulq [a], axloq [a], adab (odob) [a]

Xunob [f-t], diqqat [a], tajang [a]

Xunob bo'lmoq, tajang bo'lmoq, bo'g'ilmoq, diqqat bo'lmoq

Xunuk [f-t], badbashara [f-t+a], badburush [f-t], badqovoq, tasqara [a], bedavo [f-t+a], ta'viya [a], beo'xshov, beso'naqay, sovuq, badsurat [f-t+a], nadomat [a]

Xursand [f-t], xushvaqt [f-t+a], shod [f-t], xurram [f-t], xushnud [f-t], masrur [a], sarafroz [f-t]

Xursandlik, sevinch, quvonch, shodlik, surur [a], farah [a], behbudlik

Xushbo'y [f-t], hidli, muattar [a]

Xushomadgo'y [f-t], laganbardor, labbaygo'y [a+f-t], tilyog'lama, yaldoq

Xushomadgo'ylik, xushomad [f-t], laganbardorlik, labbayguylik, yaldoqlik

Xushro'y [f-t], **chiroyli**, go'zal, zebo [f-t]

Xushxabar [f-t+a], mujda [f-t]

-Y-

Yakunlamoq, yakun qilmoq, natijalamoq, sarhisob etmoq

Yalinmoq, yolvormoq

Yana, tag'in, qayta, boshqa, bo'lak, endi, boz [f-t]

Yara, jarohat [a]

Yarali, yarador, jarohatli, majruh [a]

Yaralamoq, jarohatlamoq

Yaramas, iflos [a], razil [a], nobop [f-t], badkirdor [f-t], ablah [a], nomard [f-t], badkor [f-t], olchoq, pastkash

Yaralmoq, paydo bo'lmoq, bino bo'lmoq, bunyod bo'lmoq, tug'ilmoq

Yarashmoq, kelishmoq, ketmoq

Yaroqli, layoqatli, qobiliyatli

Yashamoq, turmoq, istiqomat qilmoq

Yashirin(cha), bekitiqcha (bekitiqchi), maxfiy [a], pinhon [f-t], xufiya [a], zimdan, o'g'rinch, nihon [f-t]

Yashirmoq, bekitmoq (berkitmoq), sir tutmoq

Yaxshi, durust [f-t], tuzuk, binoyi [f-t<a], binoyidek, joyida, soz [f-t], nozanday (noppa-nozanday), (noppa-nozin), bop [f-t], bopta [f-t], ajabtovur [a+f-t], avlo [a], poshshaxon, qoyil [a], qoyilmaqom [a]

Yanglish, xato [a], noto'g'ri, chatoq, adash, g'alat [a]

Yanglishmoq, xato qilmoq, adashmoq

Yelka, kift [a], o'miz

Yemoq, tanovul qilmoq, oshamoq, iste'mol qilmoq, totmoq, olmoq, tushirmoq, urmoq, ham qilmoq

Yer, arz [a]

Yetim [f-t<a], sag'ir [a]

Yetishmoq, yetmoq, erishmoq, tuyassar bo'lmoq, muvaffaq bo'lmoq, vosil bo'lmoq, noil bo'lmoq

Yetmoq, kifoya qilmoq, bo'lmoq
Yetuk, barkamol [f-t+a], raso [f-t]
Yechmoq, hal qilmoq
Yengmoq, g'alaba qilmoq, taslim qilmoq, mag'lub qilmoq
Yiqilmoq, qulamoq, ag'namoq, (ag'anamoq), ag'darilmoq
Yig'in, ma'raka [a], yig'ilish, majlis [a]
Yig'moq, to'plamoq, to'dalamoq, jamlamoq, jamg'armoq, yig'namoq
Yodgorlik, obida [a]
Yolg'iz, yakka [f-t], tanho [f-t]
Yolg'onchi, aldamchi, aldoqchi, kazzob [a]
Yomon, yaramas, rasvo [f-t], nobop [f-t], bo'lmag'ur
Yomonlashmoq, og'irlashmoq, mushkullashmoq
Yonmoq, kuymoq, o'rtanmoq
Yopmoq, bekitmoq (berkitmoq)
Yoqtirmoq, xohlamоq, xushlamоq
Yordam, ko'mak [f-t], madad [a]
Yordamchi, ko'makdosh [f-t]
Yordamlashmoq, yordam qilmoq, ko'maklashmoq, qarashmoq, boqishmoq
Yorishmoq, ochilmoq
Yorug', nurli, charog'on [f-t], yorqin, munavvar [a], porloq, ravshan [f-t], nurafshon [a+f-t]
Yotsiramoq, yotsinmoq, begonasiramoq
Yozmoq, bitmoq
Yozuvch, adib [a]
Yubormoq, jo'natmoq, yo'llamoq
Yugurmoq, chopmoq
Yumshamoq, bo'shashmoq, muloyimlashmoq
Yumshoq, bo'sh, muloyim [a]
Yuqori, yuksak, oliv [a], a'lo [a]
Yurak, qalb [a], ko'ngil, dil [f-t]

Yuvosh, mo'min [a], qobil [a], royish [f-t]

Yuz, bet, aft, bashara [a], turq, chehra [f-t], jamol [a], diydor [f-t], oraz [a], uzor [a], ruxsor [f-t]

Yo'latmoq, keltirmoq, yaqinlashtirmoq

Yo'liqmoq, uchramoq, duchor bo'lmoq, giriftor bo'lmoq, mubtalo bo'lmoq

Yo'lovchi, yo'lchi, o'tkinchi

-Z-

Zahar [a], og'u

Zarar [a], ziyon [f-t], futur [a], talafot [a]

Zavq [a], maroq [a], shavq [a]

Zavqlanmoq, maroqlanmoq, shavqlanmoq

Zid [a], xilof [a]

Ziq [a], tig'iz

Ziyoli, intelligent [r]

Zing'llamoq, zipillamoq, g'irillamoq

Zora [f-t], shoyad [f-t], koshki [f-t], qani (qani endi, qani edi)

Zoriqmoq, zor bo'lmoq, muhtoj bo'lmoq

Zotdor [a+f-t], zotli, nasldor [a+f-t]

Zulm [a], istibdod [a]

-O'-

O'jar, qaysar [a<lat], qiyiq, tixir, battol [a], aks [a], sarkash [f-t], kajbahs [f-t+a], ters, goj

O'lik, murda [f-t], jasad [a]

O'lim, vafot [a], qazo [a]

O'lmoq, vafot etmoq, qazo qilmoq, nobud bo'lmoq, qurban bo'lmoq, halok bo'lmoq, qulamoq, uzilmoq

O'qituvchi, pedagog [r], muallim [a], domla [a domulla], afandi [turk-usm<grek],

O'pich, bo'sa [f-t], muchchi

O'rалмоқ, burkanmoq

O'ramoq, chirmamoq

O'ribbosar, muovin [a]
O'rinli, jo'yali, ma'qul [a], joiz [a]
O'rnak, namuna [f-t], ibrat [a], ulgi
O'rtoq, **do'st** [f-t], habib [a], og'ayni, oshna [f-t], jo'ra [f-t], ulfat [a], birodar [f-t], hamdam [f-t], tomir,
O'smoq, ulg'aymoq, katta bo'lmoq
O'tkir, keskir
O'tmish, kechmish, moziy [a]
O'xhash, monand [f-t]
O'yin, raqs [a]
O'ynamoq, raqs etmoq
O'zboshimcha, bebosh
O'zga, boshqa, **begona** [f-t], ag'yor [a]
O'ch, qasos [a], qasd [a], intiqom [a], alam [a]
O'chmoq, so'nmoq

-G'-

G'alaba [a], zafar [a], tantana [a], muzaffariyat [a]
G'am [a], tashvish [a], qayg'u, kulfat [a], musibat [a], alam [a], anduh [f-t], mung, dog' [f-t]
G'amgin [f-t<a>], qayg'uli, hazin [a], hasratli, mungli, mahzun [a], g'amnok [a+f-t]
G'araz [a], kek, kin [f-t], gidir
G'irrom, tirriq
G'iybat [a], fisq-fasod [a], fisq-fujur [a]
G'olib [a], muzaffar [a]
G'ulg'ula [f-t], g'uluv [a], qutqi, g'ashlik
G'urur [a], kibr [a], havo [a], kibr-havo [a], dimog' [f-t]

-SH-

Shallaqi, manjalaqi
Shamol [a], shabada, yel, sabo [a]
Shapaloq, shapati, tarsaki [f-t]

Shikoyat [a], arz [a], dod [f-t], arz-dod [a+f-t]

Shol [a], falaj [a]

Shovqin, shovqin-suron, suron, shov-shuv, g'ovur, g'avg'o [f-t], g'ala-g'ovir, qiy-chuv, dod-voy, ayyu-hannos [a]

Shoshilinch, qistalang, oshig'ich, tig'iz, tang [f-t], ziq [a]

Shoshmoq, shoshilmoq, oshiqmoq

Shubha [a], gumon [f-t], ishonchsizlik, ishtiboh [a]

Shubhalanmoq, shubha qilmoq, gumonsiramoq, gumon qilmoq

-CH-

Chakki, noo'rin, o'rinsiz, noma'qul [f-t+a], nojo'ya [f-t]

Chalg'itmoq, alaxsitmoq, aylantirmoq

Chamasi, chamamda, nazarimda, aftidan, chog'i, chog'imda, bilishimcha, mazmuni, shekilli [a], nazdimda, obbaholam

Chanqov, tashnalik

Chanqamoq, suvsamoq, cho'llamoq, tashna bo'lmoq

Chap [f-t], so'l

Chapak [f-t], qarsak

Chaqirmoq, chorlamoq

Chaqqon, epchil, chechan, abjir, chapdast [f-t]

Charchoq I, horg'inlik, hordiq

Charchoq II, horg'in

Charchamoq, horimoq, tolmoq, toliqmoq

Chatoq, ishkal [a], xurjun [f-t], yomon, rasvo [f-t], pachava

Chaynamoq, kavshamoq

Chayqovchi, olibsotar

Chang, gard [f-t], g'ubor [a], to'zon

Chegara, chek, had [a], poyon [f-t]

Cheksiz, behad [f-t+a], benihoya [f-t+a], bilonihoya [a]

Chidam, bardosh [f-t], toqat [a], tob [f-t], to'zim, tahammul [a], matonat [a]

Chidamli, bardoshli, toqatli, to'zimli, matonatl

Chidamoq, ko'tarmoq, bardosh qilmoq, toqat qilmoq

Chiqim, sarf [a], xarajat [a], xarj [a]

Chiroyli, go'zal, husndor [a+f-t], husnli, xushro'y [f-t], ko'hlik, ko'rakam, barno [f-t], suluv, zebo [f-t], latofatl, sohibjamol [a]

Chiroylilashmoq, go'zallahmoq, ko'rkamlashmoq

Chol, keksa, qariya, qari, mo'ysafid [f-t], oqsoqol, boboy

Chopqir, chopag'on, yuguruk, uchqur

Chora [f-t], iloj [a], tadbir [a], imkon [a], yo'l, ep (ev), amal [a]

Chunki [f-t], negaki, sabab(ki), zero(ki)

Chuqur, teran

Cho'kmoq, botmoq, g'arq bo'lmoq

Cho'loq, oqsoq, lang [f-t]

Cho'loqlanmoq, oqsamoq

Cho'ntak, kissa [f-t], karmon [r карман], hamyon

MUNDARIJA

Alifbo.....
So'zboshi.....
Kirish.....
A.....
B.....
D.....
E.....
F.....
G.....
H.....
I.....
J.....
K.....
L.....
M.....
N.....
O.....
P.....
Q.....
R.....
S.....
T.....
U.....
V.....
X.....
Y.....
Z.....
O‘.....
G‘.....
SH.....
CH.....
NG.....

QAYDLAR UCHUN

<p>Xosiyat Suvonova</p> <p>O'ZBEK TILINING SHAKLDOSH SOZLAR O'QUV LUG'ATI</p> <p>Maktab o'quvchilari uchun</p>	<p>Nilufar Yo'ldosheva Nargiza Musulmonova</p> <p>O'ZBEK TILINING SO'ZLAR BIRIKUVCHANLIGI O'QUV LUG'ATI</p> <p>Maktab o'quvchilari uchun</p>
<p>To'ra Nafasov Vazira Nafasova Dilbar Niyoziyova</p> <p>O'ZBEK TILINING TALAFFUZDOSH SO'ZLAR LUG'ATI</p> <p>Maktab o'quvchilari uchun</p>	<p>Xurshida Norxo'jayeva</p> <p>O'ZBEK TILINING ESKIRGAN SO'ZLAR O'QUV IZOHLI LUG'ATI</p> <p>Maktab o'quvchilari uchun</p>
<p>Baxtiyor Mengliyev O'rol Xoliyorov</p> <p>O'ZBEK TILINING SO'Z YASALISHI O'QUV LUG'ATI</p> <p>Maktab o'quvchilari uchun</p>	<p>Yorqinoy Hamrayva</p> <p>O'ZBEK TILINING O'ZLASHMA SO'ZLAR O'QUV IZOHLI LUG'ATI</p> <p>Maktab o'quvchilari uchun</p>

